

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ กระบวนการเรียนรู้ด้านการจัดการตลาดผลิตภัณฑ์หัตถกรรมในครัวเรือน
 ชื่อผู้เขียน นางสาวเมือนงค์ อ่อนนอก
 ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาอกระบบ
 คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ ประธานกรรมการ
 รองศาสตราจารย์ ดร.ชูเกียรติ ลีสสุวรรณ กรรมการ
 รองศาสตราจารย์ ดร.พศิน แดงจวง กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง กระบวนการเรียนรู้ด้านการจัดการตลาดผลิตภัณฑ์หัตถกรรมในครัวเรือน มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษารูปแบบและวิธีการเรียนรู้ด้านการจัดการตลาดผลิตภัณฑ์หัตถกรรมในครัวเรือนของผู้ผลิตในชุมชน และเพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับรูปแบบและวิธีการเรียนรู้ด้านการจัดการตลาดผลิตภัณฑ์หัตถกรรมในครัวเรือน

วิธีการศึกษาวิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธีผสมผสานกัน ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมจากผู้อาวุโสภายในชุมชน ผู้นำชุมชน ผู้ผลิตหัตถกรรมในครัวเรือน ผู้รับซื้อผลิตภัณฑ์หัตถกรรมที่หมู่บ้านป่าแดด ตำบลท่าผา อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ และเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐและองค์กรเอกชน ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

รูปแบบและวิธีการเรียนรู้ด้านการจัดการตลาดผลิตภัณฑ์หัตถกรรมในครัวเรือนของผู้ผลิตแบ่งออกเป็น 2 ระยะคือ

1. รูปแบบและวิธีการเรียนรู้ด้านการตลาดผลิตภัณฑ์หัตถกรรมในครัวเรือนของผู้ผลิตในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2533 - 2535 มีรูปแบบการเรียนรู้ 2 รูปแบบ คือ

1.1 รูปแบบการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับภายนอกชุมชน เป็นการเรียนรู้จากนักพัฒนาขององค์กรเอกชนที่เข้าไปส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ โดยมีวิธีการเรียนรู้จากการประชุม การศึกษาดูงาน การฝึกอบรม และการออกขายผลิตภัณฑ์ตามงานแสดงสินค้าและผลิตภัณฑ์ เนื้อหาการเรียนรู้ด้านผลิตภัณฑ์ การกำหนดราคา สถานที่จัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาดผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมือง

1.2 รูปแบบการเรียนรู้แบบดั้งเดิม เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ชุมชนมีการถ่ายทอดความรู้ภายในชุมชน โดยมีวิธีการเรียนรู้ด้วยการฝึกปฏิบัติจริง และการเรียนจากประสบการณ์และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากผู้อื่น เนื้อหาการเรียนด้านการผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองเท่านั้น

2. รูปแบบและวิธีการเรียนรู้ด้านการตลาดผลิตภัณฑ์หัตถกรรมในครัวเรือนของผู้ผลิตในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2536 - 2540 มีรูปแบบการเรียนรู้ 2 รูปแบบคือ

2.1 รูปแบบการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับภายนอกชุมชน มีการเรียนรู้แบบใหม่และได้รับการสนับสนุนการเรียนรู้จากหน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชน โดยมีวิธีการเรียนรู้ คือ การประชุมสัมมนา การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน วารสาร นิตยสาร หนังสือแผ่น การออกร้านในงานแสดงสินค้าและผลิตภัณฑ์ และการออกร้านในงานเทศกาลผ้าตีนจกแม่แจ่ม

2.2 รูปแบบการเรียนรู้แบบดั้งเดิม เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ชุมชนมีการถ่ายทอดความรู้ในชุมชนจากการสอนและการปฏิบัติจริง ไปพร้อมกัน เป็นการเรียนรู้จากผู้ที่มีความรู้มีประสบการณ์ โดยมีวิธีการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงจากผู้นำกลุ่มและการเรียนรู้จากประสบการณ์ตนเองและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากผู้อื่น ซึ่งการเรียนรู้ทั้ง 2 รูปแบบได้เรียนรู้เนื้อหาการผลิตภัณฑ์ การกำหนดราคา การจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาดผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมือง

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับรูปแบบและวิธีการเรียนรู้ด้านการจัดการตลาดผลิตภัณฑ์ในครัวเรือนของผู้ผลิต พบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับรูปแบบการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับภายนอกชุมชน ได้แก่ การส่งเสริมของหน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชน สื่อสารมวลชน การคมนาคมและเทคโนโลยีในการสื่อสาร และปัจจัยที่สัมพันธ์กับรูปแบบการเรียนรู้แบบดั้งเดิม ได้แก่ ผู้นำอาชีพและองค์กรภายในชุมชน หนี้สินและความต้องการมีรายได้ของคนในชุมชน ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน และการผลิตหัตถกรรมในครัวเรือน

Thesis Title Learning Process of the Marketing Management of
Cottage Handicraft Products

Author Miss.Nimanong Oonok

M.Ed. Nonformal Education

Examining Committee

Assoc.Prof.Dr.Anurak Punyanuwat Chairman

Assoc.Prof.Dr.Chukiat Leesuwan Member

Assoc.Prof.Dr.Phasina Tangchuang Member

Abstract

This thesis on the cottage handicraft products' marketing management learning process was aimed at identifying learning types and methods adopted by community producers (handicraftsfolks). At the same time, it sought to identify factors related to such models and methods.

As a qualitative endeavor, the study relied on a combination of various data-collecting methods, namely, participant and nonparticipant observations, in-depth interviews with community elderly people, community leaders, cottage handicraftsfolks and their buyers, governmental and nongovernmental organizations' personnel. The study site was Padaed Village, Ta Pa Sub-District, Mae Chaem District, Chiang Mai Province. Findings were as follows:

The time frame of such learning was divided into 2 periods :
From 1990 - 1992 and from 1993 - 1997.

1. As regards the first period, from 1990 - 1992, the 2 types of learning and their accompanying methods were the following:

1.1 The learning type which was related to the outside world. Within this type learning was acquired from nongovernmental organizations' development workers working to promote learning within the community. Learning methods featured participation in meetings, study visits, training and joining caravans selling finished products at various trade fairs and expositions. Learning contents comprised the products themselves, pricing, sales sites and marketing promotion strategies.

1.2 The community-based learning type. Learning was passed on from generation to generation and circulated within the community. Members of the craft learned by actually practising the craft, Firsthand experiences and exchanging experiences with others. The contents were those purely related to the production of local community products.

2. As regards the second period, from 1993 - 1997, the 2 learning types and their accompanying methods were as follows:

2.1 The type which was related to the outside world. Within this type learning of newer stuffs was acquired from and supported by both public and private organizations. Learning methods featured participation in meetings and seminars, training, study visits,

reading journals, magazines and fashion magazines, putting up sales shops at trade shows and expositions as well as at the District Annual Festival promoting the famous and locally woven products.

2.2 The community-based learning type. Knowledge was passed on from generation to generation within the community. Learning took place side by side with actually practising the craft. Beginners learned from the more experienced handicraftsfolks, group leaders, self-experiences and through exchanges of experiences with others.

Within both learning types learning contents comprised the products themselves, pricing, distribution and marketing promotion strategies and methods.

As regards factors related to such learning types and methods it was found that, in the case of the first type, promotional efforts by both public and private organizations, the mass media, the better and convenient transportation and modern communication technologies had played a crucial role in the learning process. As far as the second type, the traditional type, was concerned, the following factors were found to have played a crucial role in the learning process : community-based occupational leaders and organizations, community members' own debts and needs for additional income, community traditions and culture and finally the cottage handicraft production itself.